

банкрутство авіаційного підприємства за участю кредиторів-нерезидентів регулюється Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Література

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України станом на 4 квітня 2018 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 42-43. – Ст. 378.

2. Міжнародне приватне право: підручник / за ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. – 2-ге видання. – К.: Алерта, 2014. – 656 с.

УДК 346:629.7 (043.2)

Дорошенко Т.А., студентка,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козирева В.П., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМА ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ У ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ СУБ'ЄКТАМИ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ

В умовах стрімкого використання різноманітних інформаційно-телекомунікаційних технологій з'явилося чимало питань щодо можливості використання в якості доказів інформації з Інтернету або інформації оформленої на електронних носіях суб'єктами авіаційної галузі.

Суб'єктами авіаційної діяльності відповідно до Повітряного Кодексу України є фізичні та юридичні особи незалежно від форми власності та підпорядкування, які провадять діяльність у галузі цивільної авіації [1].

Відповідно до ч. 1 ст. 96 ГПК електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, яка містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (в тому числі текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), вебсайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних й інші дані в електронній формі [2].

За ч. 1 ст. 5 ЗУ «Про електронні документи та електронний документообіг», електронним вважається документ, у якому інформація зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи

обов'язкові реквізити документа. Відповідно до цього закону електронні докази повинні подаватися в оригіналі або в електронній копії, засвідченій електронним цифровим підписом, прирівняним до власноручного підпису. Законом може бути передбачено інший порядок засвідчення електронної копії електронного документа [3].

Учасники справи мають право подавати електронні докази в паперових копіях, посвідчених у порядку, встановленому законом. При цьому така копія не вважається письмовим доказом. Крім того, необхідно сказати про наявність в учасника справи оригіналу електронного доказу [2].

Якщо подано копію (електронну копію), то суд може витребувати в певної особи оригінал. Якщо останній не буде поданий, а учасник справи або суд ставить під сумнів відповідність копії оригіналу, такий доказ не береться до уваги [2].

Незважаючи на вищевказані положення, залишається невизначеним питання, що саме вважається оригіналом електронного доказу та електронною копією електронного доказу. Адже завдяки сучасному розвитку інформаційних технологій нескладно «створити» потрібний доказ за допомогою спеціальних програм. Як наслідок, виникають труднощі у наданні оцінки судом таких доказів та їх допустимості.

Проаналізувавши судову практику, можна говорити про те, що оригінал електронного доказу – це первинна інформація в електронній (цифровій) формі, яка містить дані про обставини, що мають значення для справи, та яка є основою для відтворення і копіювання (рішення Одеського апеляційного господарського суду від 25.05.2018 р. у справі № 916/2916/17; рішення Дніпропетровського апеляційного господарського суду від 06.02.2018 р. у справі № 904/8346/17) [4]. Тобто, наприклад, якщо фотографування було здійснено на мобільний телефон, фото на цьому телефоні є оригіналом електронного доказу, а телефон – матеріальним (технічним) носієм, на якому він зберігається. Тому надаючи оригінал електронного доказу до господарського суду, ми маємо подавати саме вищезгаданий телефон. Зауважимо, що значення оригіналу електронного доказу полягає безпосередньо в тому, що він повинен бути першоджерелом, тому на ньому повинні бути зафіксовані дата і час його створення.

Також виникає ряд питань: як надійно та правильно зберегти й надати суду електронний доказ, адже його можна легко знищити; як суд досліджуватиме й оцінюватиме електронні докази, адже він не наділений спеціальними повноваженнями. Також невідомо, як залучатимуться спеціалісти та експерти.

Щодо ідентифікації особи у соціальних мережах, то до запровадження інституту електронних доказів судова практика визнання електронних документів як доказів у цивільних та господарських справах не була поширеною. Адже законодавчо вони не були закріплені. На практиці судом була висловлена думка, що, наприклад, у Фейсбуці може зареєструватися будь-яка особа та під будь-яким іменем. А, отже, можна створити та підтримувати сторінку від імені відповідача, зокрема шляхом розміщення інформації та фотознімків. Встановлення ж такої особи під час розгляду справи є неможливим. Проблема ідентифікації особи, яка є автором і поширювачем того чи іншого електронного документа, що може бути визнаний електронним доказом, залишається неврегульованою. Особливо якщо йдеться про публікації в соцмережах.

Таким чином, для того щоб повною мірою гарантувати право на подання до суду електронних доказів, законодавцю варто визначити поняття оригіналу та електронної копії електронного доказу, регламентувати на законодавчому рівні порядок засвідчення електронних копій електронних доказів (у тому числі електронним цифровим підписом) та посвідчення паперових копій.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>

2. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 6. – Ст. 56.

3. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

4. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/>